Datum
2014-10-23

Dnr
1058/14

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Våld i nära relationer - en folkhälsofråga (SOU 2014:49)

(Ju2014/4445/KRIM)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ställer sig positiv till betänkandets förslag om att samhället måste arbeta förebyggande men också reagera tidigt när det finns tecken på att barn eller vuxna utsätts för våld av närstående.

Myndigheten ställer sig däremot kritisk till att det genomgående saknas ett ungdomsperspektiv i betänkandet och att det inte finns några exempel på hur samhällets instanser ska arbeta universellt våldsförebyggande. Det presenteras inga konkreta förslag om vilka insatser som krävs för att hindra att våld uppstår och unga nämns inte som en särskild grupp som både utsätts och utsätter andra för våld. Unga i åldern 16-24 år är den grupp som är överrepresenterade i statistiken som utsatta och som förövare men är helt osynliggjorda som grupp i betänkandet.

Unga är överrepresenterade som utsatta och utövare av våld och det är främst unga killar som står för det våldet. Långtifrån alla våldsbrott blir anmälda till polisen men i statistiken över misstänkta för misshandelsbrott framstår det tydligt att killar står för den största andelen våldsbrott bland unga. 86 procent av de misstänkta under 25 år var killar. Dessutom har våld i ungas nära relationer inte uppmärksammats i samma omfattning som vuxnas våld. (BRÅ, misstänkta för brott 2011, 2009-2011)

Myndigheten anser även att det genomgående saknas ett HBT perspektiv. Det nämns här och var men utsattheten för våld bland unga HBT personer nämns inte i betänkandet. Enligt den nationella trygghetsundersökningen 2012 var alla ålderskategorier ungefär lika utsatta för hatbrott med undantag för homofobiska

US1000, v 1.0, 2010-02-04

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Box 17 801 • 118 94 Stockholm • Medborgarplatsen 3 • tfn 08-566 219 00 • fax 08-566 219 98 • info@mucf.se • www.mucf.se

hatbrott där unga i högre grad än äldre var utsatta, 41 procent av de utsatta var i åldern 16-24 år. Enligt Brottsförebyggande rådet var nästan hälften, 46 procent, av de misstänkta gärningspersonerna för hatbrott på grund av sexuell läggning 2010 under 20 år, motsvarande siffra för hatbrott var 32 procent.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har inga kommentarer gällande de förslag som tagits fram gällande lagändringar däremot kommentarer på de förslag, råd och uppmaningar som riktas till beslutsfattare och alla andra i samhällets olika verksamheter.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ställer sig positiva till idén om att utveckla en modell för interkulturella vägledare som kan användas i skolor där det finns särskilda behov men ställer sig frågande till varför det endast ska gälla frågan om hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten ser hellre att uppdraget breddas till att arbeta mot våld generellt men anser att dessa vägledare behöver ha kunskap och kompetens om hedersrelaterat förtryck och våld.

Det är bra att en särskild statsrådsgrupp mot våld i nära relationer tillsätts. Däremot finns det en risk med det nuvarande förslaget om att arbetet mot våld i nära relationer ska ingå som en del av ANDT-arbetet. Våldet behöver nödvändigtvis inte ha koppling till missbruk. Bruket av våld är ett stort samhällsproblem som sker på olika samhällsarenor. Ungdomsstyrelsen beskriver i rapporten Unga och våld – en analys av maskulinitet och förebyggande verksamheter (2013:1) hur killars och unga mäns användning av och utsatthet för våld samt hur detta samspelar med deras attityder till jämställdhet och maskulinitet.

Nationella samordnaren föreslår att Socialstyrelsen i samarbete med landsting och kommuner ska genomföra och utvärdera försök med rutinmässiga frågor om våldsutsatthet till patienter i hälso- och sjukvården och brukare i socialtjänsten. I en vägledning som Ungdomsstyrelsen gav ut tillsammans med Stiftelsen Allmänna Barnhuset 2009 som riktar sig till vuxna som jobbar med unga framgår det att det är helt avgörande att man som vuxen frågar och pratar med unga om våld för att de ska få adekvat hjälp. Sexuellt exploaterade barn och unga berättar nämligen sällan självmant vad de varit med om. (Men fråga mig bara, 2009)

I betänkandet står det att forskning visar att skolan i det långa loppet är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för särskilt utsatta barn. MUCF vill lägga till att skolan även kan vara en riskmiljö om skolans personal inte uppmärksammar våldet som förekommer där. Skolan och skolgården är den vanligaste platsen där unga i ÅK 9 uppger att de utsatts för våld (Skolundersökningen om brott, BRÅ 2008)

Temagruppen unga i arbetslivet har i sin rapport tio orsaker till avhopp angett att mobbning är den främsta orsaken till avhopp. Svaren kommer från 379 unga som är delaktiga i projekt som är finansierade av Europeiska socialfonden (ESF) och som inte fullföljt sina gymnasiestudier.(Temagruppen Unga i arbetslivet 2013:2)

Myndigheten delar uppfattningen som kommer fram i delbetänkandet av utredningen som ska föreslå en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor att mer fokus måste framöver läggas på våldets orsaker eftersom mäns våld mot kvinnor grundar sig i brist på jämställdhet i samhället, krävs också ett aktivt jämställdhetsarbete på samhällets alla nivåer. (SOU 20014:71)

I detta ärende har vikarierande generaldirektör Eva Theisz beslutat. Handläggare Karen Austin har varit föredragande.

Eva Theisz
vik generaldirektör

Karen Austin
handläggare